

Ustavni sud Bosne i Hercegovine u Velikom vijeću, u predmetu broj **AP-3014/21**, rješavajući apelacije **J.P. ŠPD „Šume Hercegovačko-neretvanske“ d.o.o. Mostar i drugih**, na osnovu člana VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine, člana 57. stav (2) tačka b), člana 59. st. (1) i (2), člana 62. stav (7), člana 72. st. (4) i (5) i člana 74. Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine – Prečišćeni tekst („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“ broj 94/14), u sastavu:

Valerija Galić, predsjednica

Miodrag Simović, potpredsjednik

Mirsad Ćeman, potpredsjednik

Seada Palavrić, sutkinja

Zlatko M. Knežević, sudija

na sjednici održanoj 18. oktobra 2022. godine donio je

ODLUKU O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU

Usvajaju se apelacije koje su podnijeli:

J.P. ŠPD „Šume Hercegovačko-neretvanske“ d.o.o. Mostar zbog dužine trajanja postupka koji se vodi pred Kantonalnim sudom u Sarajevu pod brojem 09 0 U 036239 20 U;

Mirsad Puzić zbog dužine trajanja parničnog postupka koji se vodi pred Kantonalnim sudom u Sarajevu u predmetu broj 65 0 Rs 303321 15 Rsž i

Fadil Abaz zbog dužine trajanja postupka koji se vodi pred Kantonalnim sudom u Sarajevu pod brojem 09 0 U 038104 21 U.

Utvrđuje se povreda prava na pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda u odnosu na donošenje odluke u razumnom roku u postupcima koji se vode pred **Kantonalnim sudom u Sarajevu** pod br. 09 0 U 036239 20 U; 65 0 Rs 303321 15 Rsž i 09 0 U 038104 21 U.

Na osnovu člana 74. stav (1) Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, nalaže se **Vladi Kantona Sarajevo** da apelantima J.P. ŠPD „Šume Hercegovačko-neretvanske“ d.o.o. Mostar, Mirsadu Puziću i Fadilu Abazu isplati iznose od po 500,00 KM na ime naknade nematerijalne štete zbog nedonošenja odluke u razumnom roku, i to u roku od tri mjeseca od dostavljanja ove odluke, uz obavezu da, nakon isteka ovog roka, plati zakonsku zateznu kamatu na eventualno neisplaćeni iznos ili dio iznosa naknade određene ovom odlukom.

Na osnovu člana 62. stav (7) Pravila Ustavnog suda, nalaže se predsjedniku **Kantonalnog suda u Sarajevu** da, u skladu sa ovom

odlukom, odmah preduzme odgovarajuće mjere za okončanje postupaka u predmetima br. 09 0 U 036239 20 U; 65 0 Rs 303321 15 Rsž i 09 0 U 038104 21 U, u skladu sa članom II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i članom 6. stav 1. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda.

Na osnovu člana 72. stav (5) Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, nalaže se predsjedniku **Kantonalnog suda u Sarajevu** i **Vladi Kantona Sarajevo** da u roku od tri mjeseca od dostavljanja ove odluke obavijeste Ustavni sud Bosne i Hercegovine o preduzetim mjerama s ciljem izvršenja ove odluke.

OBRAZLOŽENJE

I. Uvod

AP-3014/21

1. J.P. „Šume Hercegovačko-neretvanske“ d.o.o. Mostar (u daljnjem tekstu: apelant) iz Mostara, kojeg zastupa Ivan Markić advokat iz Mostara, podnio je 17. augusta 2021. godine apelaciju Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ustavni sud) zbog dužine trajanja postupka koji se trenutno vodi pred Kantonalnim sudom u Sarajevu (u daljnjem tekstu: Kantonalni sud) pod brojem 09 0 U 036239 20 U.

AP-4272/21

2. Mirsad Puzić (u daljnjem tekstu: apelant) iz Sarajeva, kojeg zastupa Asif Plećan advokat iz Sarajeva, podnio je 16. decembra 2021. godine apelaciju Ustavnom sudu zbog dužine trajanja postupka koji se trenutno vodi pred Kantonalnim sudom u predmetu broj 65 0 Rs 303321 15 Rsž.

AP-4477/21

3. Fadil Abaz (u daljnjem tekstu: apelant) iz Sarajeva, kojeg zastupa Merima Abaz Murga advokatica iz Sarajeva, podnio je 29. decembra 2021. godine apelaciju Ustavnom sudu zbog dužine trajanja postupka koji se trenutno vodi pred Kantonalnim sudom pod brojem 09 0 U 038104 21 U.

Postupak pred Ustavnim sudom

4. S obzirom na to da se navedene apelacije zasnivaju na istim ili sličnim tvrdnjama o povredi ustavnih prava, Ustavni sud, u skladu sa članom 32. stav (1) Pravila Ustavnog suda, donio je odluku o spajanju apelacija u kojima će voditi jedan postupak i donijeti jednu odluku pod brojem AP-3014/21.

5. Na osnovu člana 23. Pravila Ustavnog suda, odgovori na apelacije zatraženi su u svim navedenim predmetima.

6. Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva (u daljnjem tekstu: Ministarstvo), Federalna uprava za inspekcijske poslove, Kantonalni sud, Finansijsko-informatička agencija (u daljnjem tekstu: FIA) kao pravni sljednik Agencije za finansijske, informatičke i posredničke usluge d.d. Sarajevo (u daljnjem tekstu: Agencija), Vlada Federacije Bosne i Hercegovine, Ured za saradnju i zastupanje pred Ustavnim sudom (u daljnjem tekstu: Vlada) su dostavili odgovore na apelacije.

7. Odgovori na apelacije dostavljeni su apelantima na izjašnjenje. Apelant u predmetu broj AP-3014/21 je dostavio izjašnjenje, dok apelanti u ostalim predmetima nisu dostavili izjašnjenje.

II. Činjenično stanje

8. Činjenice predmeta koje proizlaze iz apelacionih navoda i dokumenata predočenih Ustavnom sudu, mogu se sumirati na sljedeći način:

Činjenice u predmetu broj AP-3014/21

9. Federalna uprava za inspekcijske poslove je rješenjem od 6. oktobra 2011. godine izrekla apelantu upravnu mjeru zabrane sječe stabala i privremene obustave upravljanja državnim šumama, kako je to detaljno navedeno u dispozitivu. Apelant je 11. oktobra 2011. godine izjavio žalbu protiv tog rješenja. Ministarstvo je u tri navrata donosilo rješenja i to 18. novembra 2011., 27. oktobra 2015. i 19. februara 2020. godine kojima je odbijena apelantova žalba i potvrđeno prvostepeno rješenje. Od navedena tri drugostepena rješenja prva dva su poništena presudama Kantonalnog suda od 11. septembra 2015. godine i od 12. decembra 2019. godine. U toku je upravni spor pred Kantonalnim sudom broj 09 0 U 036239 20 U koji je apelant pokrenuo tužbom 18. marta 2020. godine radi poništenja trećeg drugostepenog rješenja. Ovaj postupak traje oko 11 godina.

Činjenice u predmetu broj AP-4272/21

10. Apelant je 31. oktobra 2012. godine podnio tužbu protiv tužene Javne ustanove Opća bolnica „Prim. Dr. Abdulah Nakaš“, radi isplate potraživanja iz radnog odnosa. Općinski sud je

donio prvostepenu presudu 6. februara 2015. godine, koja je ukinuta rješenjem Kantonalnog suda od 31. maja 2019. godine i predmet vraćen prvostepenom sudu na ponovno suđenje. U ponovnom postupku, Općinski sud je donio novu prvostepenu presudu 15. februara 2022. godine. Tuženi je 3. marta 2022. godine izjavio žalbu protiv te presude. U toku je žalbeni postupak pred Kantonalnim sudom. Ovaj postupak traje oko 10 godina

Činjenice u predmetu broj AP-4477/21

11. Apelant je 27. oktobra 2011. godine podnio Agenciji zahtjev za verifikaciju potraživanja po osnovu stare devizne štednje, koji je rješenjem od 9. novembra 2011. godine odbijen. Apelant je 12. decembra 2011. godine izjavio žalbu protiv tog rješenja. Komisija za verifikaciju računa stare devizne štednje je u tri navrata donosila rješenja i to 15. maja 2013., 12. juna 2017. i od 26. novembra 2020. godine kojima je odbijena žalba. Od navedena tri rješenja dva su poništena presudama Kantonalnog suda od 27. septembra 2016. godine i od 24. jula 2020. godine. U toku je upravni spor pred Kantonalnim sudom broj 09 0 U 038104 21 U koji je apelant pokrenuo tužbom 15. januara 2021. godine radi poništenja trećeg rješenja. Ovaj postupak traje oko 11 godina

Apelacioni navodi

12. Apelanti smatraju da im je zbog dužine trajanja postupaka koji još nisu okončani povrijeđeno pravo na pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda (u daljnjem tekstu: Evropska konvencija) i pravo na imovinu iz člana II/3.k) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 1 Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju, zbog čega potražuju naknadu nematerijalne štete.

Odgovori na apelacije

13. Kantonalni sud, Ministarstvo i Vlada su u odgovorima na apelacije naveli da nisu povrijeđena ustavna i konvencijska prava na koja su se apelanti pozvali.

14. Federalna uprava za inspeksijske poslove je u odgovoru na apelaciju AP-3014/21 navela da apelant nema zakonski osnov da sječe i prodaje šumu na spornom području.

15. Općinski sud je u odgovoru na apelaciju AP-4272/21 naveo da je proveo postupak i donio prvostepenu presudu u razumnom roku.

16. FIA je u odgovoru na apelaciju AP-4477/21 navela da je njen pravni prednik odbio apelantov zahtjev za verifikaciju računa stare devizne štednje jer nisu dostavljeni podaci iz kojih je bilo moguće utvrditi identitet vlasnika stare devizne štednje.

17. Apelant u apelaciji broj AP-3014/21 je u izjašnjenju naveo, između ostalog, da je 19. novembra 2020., 28. juna 2021. i 20. januara 2022. godine urgirao postupanje Kantonalnog suda.

III. Relevantni propisi

18. U **Zakonu o parničnom postupku** ("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine", broj 53/03, 73/05, 19/06 i 98/15) relevantne odredbe glase:

Član 10. st. (1) i (2)

Stranka ima pravo da sud odluči o njenim zahtjevima i prijedlozima u razumnom roku.

Sud je dužan da sprovede postupak bez odugovlačenja i sa što manje troškova, te da onemogući svaku zloupotrebu prava koja strankama pripadaju u postupku.

Član 217. st. (1), (4) i (5)

Drugostepeni sud odlučuje o žalbi na sjednici vijeća ili na osnovu održane rasprave.

Drugostepeni sud će održati sjednicu vijeća, odnosno raspravu, u roku od 45 dana nakon što od prvostepenog suda primi spise po žalbi.

Drugostepeni sud će donijeti odluku u roku od 30 dana od dana održavanja sjednice vijeća na kojoj je odlučeno o žalbi, odnosno, ako je održana rasprava, u roku od 30 dana od dana zaključenja rasprave.

Član 420.

U postupku u parnicama iz radnih odnosa, a naročito pri određivanju rokova i ročišta, sud će uvijek obraćati naročitu pažnju na potrebu hitnog rješavanja radnih sporova.

19. U **Zakonu o upravnim sporovima Federacije Bosne i Hercegovine** („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“ broj 9/05) relevantna odredba glasi:

Član 55.

Ukoliko ovaj Zakon ne sadrži odredbe o postupku u upravnim sporovima shodno će se primjenjivati odgovarajuće odredbe zakona kojim je uređen parnični postupak.

20. U **Zakonu o sudovima Federacije Bosne i Hercegovine** („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“ br. 38/05, 22/06, 63/10, 7/13 i 52/14) relevantne odredbe glase:

Član 31.

Dužnosti predsjednika suda

Predsjednik suda odgovoran je za rukovođenje cjelokupnim sudom i sudačkom upravom. [...]

IV. Dopustivost

21. U skladu sa članom VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine, Ustavni sud, također, ima apelacionu nadležnost u pitanjima koja su sadržana u ovom ustavu kada ona postanu predmet spora zbog presude bilo kojeg suda u Bosni i Hercegovini.

22. Ustavni sud naglašava da, u skladu sa članom 18. stav (2) Pravila Ustavnog suda, može izuzetno razmatrati apelaciju i kada nema odluke nadležnog suda, ukoliko apelacija ukazuje na ozbiljna kršenja prava i osnovnih sloboda koje štiti Ustav Bosne i Hercegovine ili međunarodni dokumenti koji se primjenjuju u Bosni i Hercegovini. U konkretnim slučajevima, apelanti ukazuju na povredu prava na donošenje odluke u razumnom roku, u smislu odredbi člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije u postupcima koji su u toku. U skladu sa navedenim, ove apelacije su u smislu člana 18. stav (2) Pravila Ustavnog suda dopustive. Konačno, apelacije ispunjavaju i uslove iz člana 18. st. (3) i (4) Pravila Ustavnog suda, zato što nisu očigledno (*prima facie*) neosnovane, niti postoji neki drugi formalni razlog zbog kojih apelacije nisu dopustive.

23. Imajući u vidu odredbe člana VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine, člana 18. st. (2), (3) i (4) Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud je utvrdio da apelacije ispunjavaju uslove u pogledu dopustivosti.

V. Meritum

24. Apelanti smatraju da im je zbog dužine trajanja postupaka koji još nisu okončani povrijeđeno pravo na pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije i pravo na imovinu iz člana II/3 k) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 1. Protokola broj 1. uz Evropsku konvenciju.

I. Pravo na pravično suđenje

25. Član II/3. Ustava Bosne i Hercegovine u relevantnom dijelu glasi:

Sva lica na teritoriji Bosne i Hercegovine uživaju ljudska prava i slobode iz stava 2. ovog člana, što uključuje:

e) Pravo na pravično saslušanje u građanskim i krivičnim stvarima i druga prava u vezi sa krivičnim postupkom.

26. Član 6. stav 1. Evropske konvencije u relevantnom dijelu glasi:

Prilikom utvrđivanja građanskih prava i obaveza ili osnovanosti bilo kakve krivične optužbe protiv njega, svako ima pravo na pravično suđenje i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristranim, zakonom ustanovljenim sudom. [...]

27. Ustavni sud kontinuirano ukazuje da se dužina postupka mora ocijeniti u svjetlu kriterija uspostavljenih sudskom praksom Evropskog suda, i to složenosti predmeta, ponašanju strana u postupku i nadležnog suda ili drugih javnih vlasti, te značaja koji konkretna pravna stvar ima za apelanta (vidi Evropski sud, *Mikulić protiv Hrvatske*, aplikacija broj 53176/99 od 7. februara 2002. godine, Izvještaj broj 2002-I, stav 38 i *Delić protiv Bosne i Hercegovine* aplikacija broj 59181/18 od 2. marta 2021. godine, stav 18).

28. U konkretnim slučajevima radi se o parničnom postupku koji je, po zakonu, hitne prirode (AP-4272/21) te o upravnim postupcima i upravnim sporovima. U pogledu ocjene složenosti predmētā, imajući u vidu činjenice i materijalne dokaze predočene Ustavnom sudu, kao i odgovore na apelacije, Ustavni sud zaključuje da se ne radi o naročito složenim predmetima. Također, Ustavni sud zapaža da apelanti svojim postupcima nisu uticali na dužinu trajanja postupaka koji su za njih od značaja, jer se u njima odlučuje o pravima iz radnog odnosa, odnosno o upravljanju državnim šumama, te o verifikaciji potraživanja po osnovu stare devizne štednje.

29. Analizirajući ponašanje organa uprave i redovnih sudova u konkretnim predmetima, Ustavni sud ukazuje da ti postupci traju gotovo 10 godina i duže i još nisu okončani, budući da su u toku upravni sporovi, odnosno žalbeni postupak pred Kantonalnim sudom. Uzimajući u obzir sve okolnosti konkretnih slučajeva, Ustavni sud smatra da dužine postupaka koje Ustavni sud razmatra u ovim predmetima i koji još uvijek nisu okončani, *a priori* ne zadovoljavaju standard „razumnog roka“ iz člana 6. stav 1. Evropske konvencije i mogle bi se opravdati samo u izuzetnim okolnostima. Međutim, Ustavni sud u činjenicama konkretnih predmētā ne nalazi takve izuzetne okolnosti, niti su organi uprave i redovni sudovi u odgovorima na apelacije ukazali na njih. Ovo pogotovo imajući u vidu da je jedan od predmeta po zakonu hitne prirode, te da su u konkretnim

slučajevima u toku upravni sporovi, odnosno žalbeni postupak gdje je potpuno neizvjesno kad bi predmeti mogli biti izvršeni u plan rješavanja i uzeti u rad.

30. Na osnovu navedenog, Ustavni sud zaključuje da u konkretnim slučajevima došlo do kršenja prava na suđenje u razumnom roku, kao jednog od elemenata prava na pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije.

II. Ostali navodi

31. Također, apelanti navode da im je zbog nedonošenja odluke u razumnom roku povrijeđeno i pravo na imovinu iz člana II/3.k) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju. S obzirom na to da povredu ovog prava zasnivaju na identičnim navodima koje su istakli u vezi sa pravom na suđenje u razumnom roku, Ustavni sud smatra da nema potrebe posebno ispitivati te navode.

a) Pitanje naknade nematerijalne štete

32. U smislu člana 74. Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud može odrediti naknadu nematerijalne štete. Međutim, Ustavni sud podsjeća na to da, za razliku od postupka pred redovnim sudovima, naknadu nematerijalne štete određuje u posebnim slučajevima kršenja zagarantovanih ljudskih prava i osnovnih sloboda. S obzirom na odluku u ovim predmetima, a imajući u vidu presude Evropskog suda protiv Bosne i Hercegovine (vidi Evropski sud, *Dorić protiv BiH*, aplikacija broj 68811/13, 7. novembra 2017. godine, *Škrbić i Vujičić protiv BiH*, aplikacije br. 37444/17 i 75271/17 od 6. juna 2019. godine i *Hadžajlić i ostali protiv BiH*, aplikacija broj 10770/18 od 16. januara 2020. godine), dosadašnju praksu, ekonomske uslove u Bosni i Hercegovini (podaci dostupni na www.bhas.ba) i okolnosti konkretnih slučajeva, prema članu 74. Pravila odnosno članu 41. Evropske konvencije, Ustavni sud smatra da u konkretnim slučajevima na ime naknade nematerijalne štete zbog nedonošenja odluke u razumnom roku apelantima treba isplatiti iznose od po 1.000,00 KM.

33. Ovu naknadu je dužna platiti Vlada Kantona Sarajevo u roku od tri mjeseca od dana dostavljanja ove odluke, uz obavezu da nakon isteka ovog roka apelantima plati zakonsku zateznu kamatu na eventualno neisplaćeni iznos ili dio iznosa naknade određene ovom odlukom. Ova odluka Ustavnog suda u dijelu koji se odnosi na naknadu nematerijalne štete predstavlja izvršnu ispravu.

34. U pogledu apelantovog zahtjeva u apelaciji broj AP-4272/21 da mu Ustavni sud dosudi troškove sastava apelacije, Ustavni sud podsjeća na to da prema Pravilima Ustavnog suda nije

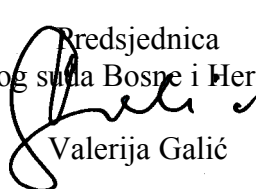
propisano da apelanti imaju pravo na troškove sastava apelacije iz čega proizlazi da te troškove isključivo snose apelanti.

VI. Zaključak

35. Ustavni sud zaključuje da je u konkretnim slučajevima došlo do kršenja prava apelanata na donošenje odluke u „razumnom roku“, kao elementa prava na pravično suđenje u razumnom roku iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije, jer postupci koji nisu naročito složeni i koji su značajni za apelante pred organima uprave i redovnim sudovima traju gotovo 10 godina i duže i nije izvjesno kada će biti okončani, a organi uprave i redovni sudovi u odgovorima na apelacije nisu za to ponudili objektivno prihvatljiva opravdanja.

36. Na osnovu člana 57. stav (2) tačka b), člana 59. st. (1) i (2), člana 62. stav (7), člana 72. st. (4) i (5) i člana 74. Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, Ustavni sud je odlučio kao u dispozitivu ove odluke.

37. Prema članu VI/5. Ustava Bosne i Hercegovine, odluke Ustavnog suda su konačne i obavezujuće.

!
Predsjednica
Ustavnog suda Bosne i Hercegovine

Valerija Galić